Γενικα
-Κυπρος → Αγγλια
- Αμιλτων λαγκ
- Παφος
- Πιτσπρσον
- Ευφρονιος Γ'
- Δημ. Εργα
, αρδευτικα
, οδ. δικτυο
- Προϊοντα
, καπνα
- Εθν. τραπ
- Νομ. Συμβουλιο
- Φορολογια

Cooop
οσωπ. Τραπεζα
λαρνακα
χειρογρ
βιομηχανια
εμπορο
φορολογια
χειρ. Τραπεζα
τραπεζες

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΚΑΙ ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον ἀριθ.)

Ἐκ τῶν ποικίλων περὶ Κύπρου ἔργων, ἅτινα ἐδημοσιεύθησαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς κατοχῆς, πολυτιμότερον εἶνε ἀναντιρρήτως τὸ τοῦ Ἁμιλτων Λάγκ. Ὑπηρετήσας ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐν Λάρνακι ὡς διαχειριστὴς τῆς Ὀθωμανικῆς Τραπέζης, χρηματίσας δὲ κατὰ τὰ ἔτη 1861—1868 Ἄγγλος ὑποπρόξενος καὶ πρόξενος, ὁ Λάγκ ἐγίνωσκεν ἄριστα τὴν χώραν. Ἡ θέσις του κατηργήθη, φυσικῷ τῷ λόγῳ, διὰ τῆς κατοχῆς, ἐδόθη δ' αὐτῷ ἐπικερδὲς ἀξίωμα ἐν Αἰγύπτῳ. Καλήτερον θὰ ἦτον ὅμως ἐὰν ἔμενεν ἐν Κύπρῳ. Ἡ πρακτική του πεῖρα ὡς γεωκτήμονος, ἡ οἰκονομική του ἱκανότης ὡς τραπεζίτου, αἱ γνώσεις του ὡς προξένου θ' ἀπέβαινον εἰς τὴν νέαν ἡμῶν κτῆσιν ἐπωφελέστεραι λεγεῶνος ὅλης στιλπνῶν καὶ ἀρωσιωμένων ἀξιωματικῶν τοῦ πυροβολικοῦ. Τὸ ὕφος του δὲν ἦτον χαρίεν· ἀλλ' ἐγίνωσκε τὴν Κύπρον κάλλιον παντὸς ἄλλου τῶν ζώντων Ἄγγλων καὶ ἔλεγε μετριοφρόνως καὶ εὐκρινῶς ὅ,τι ἐγίνωσκε. Κατὰ τὸν Λάγκ, ἡ Κύπρος οὔτε εἶχεν, οὔτε ἔχει βιομηχανίαν. Ὁ πληθυσμός της εἶνε γεωργικός, τῶν λειμώνων δ' ἡ σπάνις δυσχεραίνει καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἐπὶ γενεὰς οὐδεμία ἐλήφθη πρόνοια περὶ βελτιώσεως τῶν κτηνῶν, ἡ δὲ Ἀγγλία, ἡ ἐπαιρομένη ἐπὶ τῇ κτηνοτροφίᾳ της, οὐδένα ἔπεμψε ταῦρον ἢ ἐπιβήτορα ἵππον. Ὅτε ἀπεβιβάσθημεν εἰς Κύπρον, τὸ βόειον κρέας ὡς τροφὴ ἦτον σχεδὸν ἄγνωστον. Ἀλλὰ, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, πωλεῖται τακτικῶς εἰς τὴν ἀγοράν, καταναλίσκεται δ' οὐ μόνον ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῶν Κυπρίων. Πάντες ὅμως οἱ βόες, οἱ καταναλισκόμενοι ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, εἰσάγονται ἐξ Ὀδησσοῦ. Οἰκτρὸν εἶνε, τῇ ἀληθείᾳ, ὅτι ἡ ἀγγλικὴ ἐπιμελητεία δὲν ἐνθαρρύνει τοὺς ἰθαγενεῖς νὰ τρέφωσιν αὐτοὶ παχεῖς βόας, ἐὰν δέ τις ἀναλογισθῇ πρὸς τίνα σκοπὸν συνωμολογήθη ἡ συνθήκη, ἧς δυνάμει κατελάβομεν τὴν

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

Κύπρον, ἔχει τι τὸ παράδοξον ὅτι ἡ διατροφὴ τῶν Ἀγγλων στρατιωτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Ρωσίας. Τὸ κύριον προϊὸν τῆς νήσου καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη, τὸ κύριον εἶδος τῆς ἐξαγωγῆς εἶνε τὸ γένημα, ἡ δὲ Κύπρος ἐτρώθη δεινότερον πάσης ἴσως ἄλλης χώρας ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως τῶν δημητριακῶν. Οὕτως, ἐν μέρει μὲν ἕνεκεν τῆς ἐλαττώσεως τῶν τιμῶν, ἐν μέρει δ' ἕνεκεν τῆς ἐλαττώσεως τῆς καλλιεργείας, ἡ ἐξαγωγὴ τῶν δημητριακῶν ἠλαττώθη ἀπὸ 80000 λ. Ϛ. ἐν ἔτει 1881 καὶ 74000 λ. Ϛ. ἐν ἔτει 1882 εἰς 27000 λ. Ϛ. ἐν ἔτει 1889. Ἀλλ' ὁ σῖτος καὶ ἡ κριθὴ καλλιεργοῦνται ἔτι πολὺ ὑπὲρ τῆς ἐπιτοπίου καταναλώσεως. Τὰ χαρούπια ἀποτελοῦσι νῦν τὸ σπουδαιότατον εἶδος τῆς ἐξαγωγῆς, ἀνελθόντα ἀπὸ λ. Ϛ. 85000 ἐν ἔτει 1879 εἰς λ. Ϛ. 103000 ἐν ἔτει 1886. Ἔπειτα ἔρχονται οἱ οἶνοι, ἡ δ' αὔξησις τῆς ἐξαγωγῆς αὐτῶν εἶνε ἔτι μᾶλλον εὐχάριστος, καθὸ ἄμεσος ἀπόρροια φορολογικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἐν ἔτει 1887 ἡ ἀξία τῶν ἐξαχθέντων οἴνων ὑπελογίσθη εἰς 80000 λ. Ϛ. ἀπέναντι 32000 λ. Ϛ. ἐν ἔτει 1879 καὶ 47000 λ. Ϛ. ἐν ἔτει 1880. Τὴν καλλιέργειαν τῶν καπνῶν ἐπιβαρύνουσι δυστυχῶς ἔτι ὀχληροὶ φορολογικοὶ περιορισμοί, ἡ δὲ παραγωγὴ δὲν ὑπερβαίνει τὰς δισχιλίας λ. Ϛ. Ἡ παραγωγὴ τῆς μετάξης, ἥτις ἄλλοτε ἦτον ἓν τῶν σπουδαιοτάτων προϊόντων τῆς νήσου καὶ ἀπέφερε περὶ τὰς 70 χιλιάδας λ. Ϛ. κατ' ἔτος, κατῆλθε, μικρὸν μετὰ τὴν ἀγγλικὴν κατοχήν, εἰς ποσὸν λόγου ἀνάξιον. Ἀλλά, χάρις εἰς τὰς μηθεμίαν εὑρούσας ἐνθάρρυνσιν, μᾶλλον δ' ἀποθαρρυνθείσας προσπαθείας τοῦ νεαροῦ ἐπάρχου τῆς Πάφου Θόμψωνος, οὗ ἡ μετριόφρων καὶ εἰς ἄκρον ἐνδιαφέρουσα ἔκθεσις εἶνε ἀξία τῆς μελέτης τῶν θαυμαστῶν τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, ἡ παραγωγὴ τῆς μετάξης ἤρξατο ἀναβιοῦσα. Ἐν γένει εἰς τὰς γεωργικὰς ἐπιχειρήσεις ἀνοίγεται στάδιον ἀπεριόριστον. Ὁ βάμβαξ δύναται εὐκόλως νὰ καταστῇ σπουδαῖον εἶδος ἐξαγωγῆς, ὡς ἐν Αἰγύπτῳ, ἡ δὲ καλλιέργειά του ηὐξήσε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἡ ἐγχώριος ποιότης εἶναι—

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

δυστυχῶς ὑποδεεστέρα. Ἀλλ' οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι διὰ βελτίονος καλλιεργείας καὶ ἀρδεύσεως ὁ βάμβαξ δύναται νὰ καταστῇ προϊὸν πολυτιμότατον. Πρὸς τὸ παρὸν τὸ ἐξαγόμενον ποσὸν εἶνε ἀσήμαντον, ὑποδεικνύει δ' ἁπλῶς τί δύναται νὰ κατορθωθῇ ἐν τῷ μέλλοντι.

Ἡ κατὰ τῆς ἀγγλικῆς ἐξουσίας δυσαρέσκεια ἐξεδηλώθη τὸ πρῶτον ἐν ἔτει 1881. Καὶ ὅμως ἕως τότε οἱ Κύπριοι εἶχον γνωρίσει ἡμᾶς ἐκ τῆς ἀρίστης ἀπόψεως. Τὸ ἀπὸ 18 Ἰουλίου 1881 Ὑπόμνημα τοῦ λόρδου Κίμβερλαι ἀνήγγειλε τὴν ὁλοσχερῆ ἐγκατάλειψιν πάσης εὐρυτέρας καὶ εὐθύνας συνεπαγομένης πολιτικῆς, καίτοι δὲ καὶ κατὰ τὴν πρώτην τριετίαν ἡ πολιτικὴ ἐκείνη εἶχεν ἐφαρμοσθῇ ἀδρανῶς, ἔκτοτε οἱ Κύπριοι ἐλαχίστην ἠδύναντο νὰ προσδοκῶσι παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ἀρωγὴν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ ἀναγέννησιν τῆς νήσου των, ἠσθάνθησαν δ' εὐθὺς τὸ ἄπελπι τῆς θέσεώς των. Δυσηρεστημένοι ἤδη ἐκ τῆς μεταξὺ τῶν ἐπαγγελιῶν καὶ τῶν ἔργων τῶν νέων κυρίων των ἀποστάσεως καὶ ἐκ τῆς ἔτι μείζονος ἀποστάσεως μεταξὺ τῶν ἰδίων ἑαυτῶν προσδοκιῶν καὶ τῆς πραγματικῆς ἀγγλικῆς ἐξουσίας, οἱ νοημονέστεροι τῶν νησιωτῶν ἐλαχίστην ἠρύσθησαν παραμυθίαν ἐκ τῆς καινῆς πολιτικῆς, ἣν ἐξήγγειλεν ἐπισήμως ὁ λόρδος Κίμβερλαι. Συνεστάχθη λοιπὸν ἀναφορά, ὑπογραφεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, τῶν ἐπισκόπων καὶ πάντων τῶν σπουδαιοτέρων χριστιανῶν ἐμπόρων τῆς νήσου, ἐφελκύουσα τὴν προσοχὴν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ παρελθόντι διοικητικῶν ἐλλείψεων καὶ ἐκφράζουσα διὰ μακρῶν τὰς περὶ τοῦ μέλλοντος εὐχὰς καὶ ἐλπίδας. Παρά τινα ἐλαττώματα ὕφους καί τινας περιττὰς νύξεις ἑλληνικῶν πάθων, ἡ ἐκφράσεις εὐγενῶν αἰσθημάτων μηδὲν ἐχούσας κοινὸν πρὸς τὸ θέμα, ἡ ἀναφορὰ ἦτον λογικὸν καὶ φρόνιμον ἔγγραφον, μὴ τυχὸν παρὰ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως τῆς προσοχῆς, ἧς ἦτον ἄξιον. Οἱ Κύπριοι ἐζήτουν α') γεωργικὰς σχολὰς καὶ τὴν εἰσαγωγὴν νέων σπόρων, φυτῶν, κτηνῶν καὶ γεωργικῶν ἐργαλείων· β') γε-

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

ωργικὴν Τράπεζαν· γ') ἀρδευτικὰ ἔργα· δ') ἀναρύτευσιν τῶν δασῶν· ε') ἐνθάρρυνσιν τῆς καλλιεργείας τῶν καπνῶν διὰ τῆς ἄρσεως καταθλιπτικῶν τινων περιορισμῶν· ς') τὴν κατάργησιν τῆς δεκάτης. Ἡ ἀναφορὰ διεβιβάσθη κατ' Ἰανουάριον τοῦ 1882. Ἀλλὰ μέχρις Ἰανουαρίου 1891 οὔτε μία ἱδρύθη γεωργικὴ σχολή, οὔτε εἷς εἰσήχθη σπόρος ἢ νέον φυτόν, οὔτε εἷς ἐπέμφθη ταῦρος· ἢ ἐπιβήτωρ ἵππος, ἢ ἀμνός, οὔτε ἓν ἐλαιοπιεστήριον, οὔτε ἓν μηχάνημα πρὸς ἐξύφανσιν τῆς μετάξης, οὔτε ἓν ὠρύχθη φρέαρ, οὔτε μία ἐσκάφη διώρυξ· δένδρα ἐφυτεύθησαν ὀλίγιστα καὶ ὀλίγισται ἰσοπεδώθησαν ὁδοί· αἱ καπνοφυτεῖαι ἀποθαρρύνονται ἔτι· τὰ προϊόντα ὑπόκεινται ἔτι εἰς τὴν δεκάτην· ἡ δὲ κυβέρνησις οὐδεμίαν ἀνίδρυσε γεωργικὴν ἢ ἄλλην Τράπεζαν· τοὐναντίον, ἡ Ἀγγλοαιγυπτιακὴ Τράπεζα ἔκλεισε τὰ ἐπὶ τῆς νήσου Ὑποκαταστήματά της. Καὶ ὅμως ἡ μεγάλη ἀναφορὰ τοῦ 1882 δὲν ἔμεινεν ὅλως ἀλυσιτελής. Ἐκ τῶν πολλῶν ἀγαθῶν, ἅτινα ἐζήτουν οἱ Κύπριοι, παρεχωρήθη ἓν, καὶ τὸ ἓν τοῦτο ἦτον... Σύνταγμα. Πολλοὶ ἀξιοσέβαστοι πολιτικοὶ πιστεύουσιν εἰλικρινῶς ὅτι ἡ εἰς οἱονδήποτε τόπον παραχώρησις κοινοβουλίου ὁμοιάζοντος ὅσῳ τὸ δυνατὸν πλειότερον εἰς τὴν παρ' ἡμῖν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων εἶνε ἀναγκαῖος ὅρος πολιτικῆς, ἠθικῆς καὶ ὑλικῆς προόδου. Ἡ Ἰνδικὴ ἐσώθη μέχρι τοῦδε, χάριτι θεία, τῆς συνταγματικῆς ταύτης μανίας, οὐδ' ἠξιώθησαν ἔτι κοινοβουλευτικῆς κυβερνήσεως αἱ χῶραι τῶν Ματαβελὲ καὶ αἱ παρὰ τὸν Νίγηρα κτήσεις. Καὶ ἐπὶ τοῦ Γιβραλτὰρ δὲν συνεδριάζει ἔτι Βουλή, διότι τὰ πρὸς τὸν βράχον ἐκεῖνον συνδεόμενα σπουδαῖα ἀγγλικὰ συμφέροντα δὲν ἐπιτρέπουσι τοιούτους ἀστεϊσμούς, αἱ δὲ νῆσοι Φιδζῆ ἀπολαύουσι μὲν νομοθετικῆς συνελεύσεως, πράγματι ὅμως οὔτε ἐκλογεῖς ὑπάρχουσιν, οὔτε ἐκλέξιμοι, διότι καὶ τὰ ἐπίσημα καὶ τὰ μὴ ἐπίσημα μέλη διορίζονται ἐξ ἴσου ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ ἄνευ τῆς ἀναμίξεως ἰθαγενοῦς τινος. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν Κύπρον ἐπιστεύθη ἐν ἔτει

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

1881 ὅτι ἠδυνάμεθα νὰ προβῶμεν ἀσφαλῶς εἰς τὸ πείραμα τῆς παραχωρήσεως κοινοβουλευτικῶν θεσμῶν. Ἀλλ' ἡ ἀληθὴς ἀφορμὴ τῆς παραχωρήσεως ἦτον ὅτι δὲν ἠθέλομεν νὰ παραχωρήσωμεν ἄλλο τι καὶ ὅτι ἐπρόκειτο περὶ πειράματος, ὅπερ δὲν ἐστοίχιζεν οὐδ' ὀβολόν. Τοὐναντίον, ἐπιστεύθη λίαν ἀνοήτως ὅτι, προικίζοντες τὸν κυπριακὸν λαὸν διὰ Συντάγματος, θ' ἀπηλλασσόμεθα πάσης εὐθύνης πρὸς νῆσον, εἰς ἣν τὰς ὑποθέσεις εἴχομεν ἀποφασίσει ν' ἀναμίγνυώμεθα ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον ἐν τῷ μέλλοντι. Ὁσάκις ἀγγλικὴ τις ἀποικία προικίζεται δι' ἀντιπροσωπευτικῶν θεσμῶν, διαχειρίζεται τὰ ἴδια ἑαυτῆς πράγματα, ἐξοφλεῖ ἐξ ἰδίων τοὺς λογαριασμούς της καὶ δὲν ἐνοχλεῖ τοὺς ἐν Λονδίνῳ. Δευτέρα Νέα Ζεελάνδη ἐπρόκειτο νὰ καταστῇ ἡ Κύπρος. Ἀλλ' ἡ Κύπρος οὔτε εἶνε, οὔτε δύναταί ποτε νὰ καταστῇ ἀγγλικὴ ἀποικία, ἡ ἁπλῆ δὲ δωρεὰ κοινοβουλευτικοῦ ἁθυρματίου δὲν περιήγαγεν αὐτὴν εἰς θέσιν νὰ ἐξοφλῇ τοὺς ἰδίους ἑαυτῆς λογαριασμοὺς ἢ τοὺς ἡμετέρους. Τὸ Κυπριακὸν Σύνταγμα ἦτον φενάκη. Ὁ μὲν δωρητὴς οὐδὲν ἔδωκεν, ὁ δὲ δωρολήπτης ἔλαβεν ὅ,τι οὐδαμῶς ἐχρειάζετο καὶ οὐδαμῶς ἠδύνατο νὰ χρησιμοποιήσῃ. Τὸ δῶρον ἔπαθεν ὅ,τι πάσχουσι πάντα τὰ προσχήματα. Ὁ μὲν δωρητὴς ἐρωράθη ἀξιοκαταρρόνητος, ὁ δὲ δωρολήπτης ἀγνώμων. Ἡ Κύπρος διὰ τῆς ἀναφορᾶς της ἐζήτει ἄρτον καὶ ἡμεῖς εἰς ἀπάντησιν ἐδώκαμεν αὐτῇ, οὐχὶ κἂν λίθον, ἀλλὰ πτερόν, ὅπως προσράψῃ αὐτὸ εἰς τὴν κατεσχισμένην της κίδαριν. Ὁ Κύπριος εἶνε ἐξ ἴσου πεινα λέος, ἢ καὶ πεινα λεώτερος, ἀτενίζων δὲ πρὸς τὸ μηδαμινὸν καὶ ἀνάρμοστον κόσμημα, ὅπερ κρέμαται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐκ περισσοῦ καὶ γελοῖον. Τῇ 10 Μαΐου 1882 ὁ λόρδος Κίμβερλαι ἐξήγγειλεν ἐπισήμως τὴν παραχώρησιν Συντάγματος εἰς τοὺς Κυπρίους καὶ ὑπέδειξε τὸν χαρακτῆρα τῆς Νομοθετικῆς Συνελεύσεως, εἰς ἣν θὰ ἐνεπιστεύοντο αἱ τύχαι τῆς νήσου. Εἰς τὸ ἄγγελμα ἐπηκολούθησαν εὐθὺς ἀπελπιστικαὶ καὶ εὐσεβάστως ἠγανακτημέναι

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

ἀναφοραὶ τῶν ἐν Κύπρῳ μωαμεθανῶν καὶ σφοδραὶ διαμαρτυρήσεις τῆς Πύλης καὶ τοῦ ἐν Λονδίνῳ πρεσβευτοῦ κατὰ τῆς ὑποτιμήσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ στοιχείου ἐν τῇ Συνελεύσει. Ἀλλὰ τὰ πάντα μάταια! Τῇ 30 Νοεμβρίου 1882 ἐδημοσιεύθη τὸ διάταγμα τῆς ἀνάσσης, ὡρίσθη δ' ὅτι αἱ πρῶται ἐκλογαὶ θὰ διεξήγοντο τὸ προσεχὲς ἔαρ. Τὴν Συνέλευσιν θ' ἀπετέλουν 19 μέλη, ἤτοι ὁ ἁρμοστὴς ὡς πρόεδρος, ἓξ ὑπάλληλοι καὶ 12 αἱρετοὶ ἀντιπρόσωποι, ἐξ ὧν τρεῖς θὰ ἐξέλεγον οἱ μωαμεθανοὶ καὶ ἐννέα οἱ μὴ μωαμεθανοὶ ἐκλογεῖς, διῃρημένοι εἰς τρία ἐκλογικὰ διαμερίσματα. Ἡ θρησκευτικὴ αὕτη διάκρισις, ἔτι δὲ μᾶλλον ἡ ἀριθμητικὴ ἀναλογία ἐράνη εἰς πάντας τοὺς εὖ ἠγμένους μωαμεθανοὺς λίαν ταπεινωτική, ἡ δὲ δυσαρέσκειά των θὰ ἐξεδηλοῦτο καὶ διαρκέστερον, ἐὰν μὴ καθίστατο πάχιστα δῆλον ὅτι οἱ Κύπριοι μωαμεθανοὶ καὶ μὴ μωαμεθανοὶ ἐνδιεφέροντο ἐπ' ἐλάχιστον ὑπὲρ τοῦ νέου Συντάγματος. Ἐνδιαφέρον ἔδειξαν μόνοι οἱ ὀλίγιστοι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἐν πάσῃ κοινωνίᾳ προτιμῶσι τοὺς λόγους τῶν ἔργων καὶ τὴν ἐπισώρευσιν παραπόνων τῆς ἐπισωρεύσεως στάχυων, ραντάζονται δ' ὅτι ἐκ πάσης μεταβολῆς θὰ πορισθῶσι τὰ γρόσια, ὧν ἔχουσιν ἀπαραίτητον ἀνάγκην. «Ὅλοι κλέφταις!» εἶπε γέρων Κύπριος χωρικός, ὅτε ἤκουσε τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κατὰ τὴν πρώτην ἐκλογὴν καὶ χωρὶς ν' ἀσκήσῃ τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου ἐπέστρεψεν εἰς τὸν ἀγρόν του. Πάντες οἱ ἐνήλικες Κύπριοι, οἱ καταβάλλοντες ἄμεσον φόρον καὶ μὴ ὀφείλοντες εἰς τὸ δημόσιον εἶνε ἐκλογεῖς· ἀλλὰ παρὰ πάσας τὰς προσπαθείας τῶν ὑποψηφίων, οἵτινες συμφέρον ἔχουσι νὰ μεγαλύνωσι τὴν σημασίαν τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος, οὔτε δέκα ἑκατοστὰ τῶν ἐκλογέων προσέρχονται εἰς τὰς κάλπας. Ἐννέα «μὴ μωαμεθανοὶ», ἑπτὰ Ἄγγλοι καὶ τρεῖς Τοῦρκοι φαίνονταί πως αὐθαίρετος διαίρεσις τῆς ἰδεώδους Βουλῆς· ὑπετίθετο ὅμως ὅτι οἱ αἱρετοὶ μωαμεθανοὶ θὰ ἐψήφιζον μετὰ τῶν ἐπισήμων μελῶν, τῶν Ἀγ-

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

γλων, καὶ ὅτι ἐπομένως καὶ ἐὰν οἱ Ἕλληνες, ὑπὲρ ὧν ἱδρύθη ἡ ἀλλόκοτος ὁμήγυρις, ἐψήριζον συμπαγεῖς κατὰ τῆς κυβερνήσεως, ἡ μία ψῆφος τοῦ ἁρμοστοῦ θὰ ἠσφάλιζε τὴν πλειονοψηφίαν. Καὶ ὅ,τι μὲν ἀφορᾷ τοὺς Ἕλληνας, ὁ ὑπολογισμὸς ἀπεδείχθη ὀρθός. Εὐθὺς μετὰ τὰς πρώτας ἐκλογὰς ἠνώθησαν συμπαγεῖς εἰς πείσμονα ἀντιπολίτευσιν, ἥτις διαρκεῖ ἔτι καὶ νῦν. Ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι, βδελυχθέντες τὴν ἡμετέραν παρασπονδίαν, ὡς ἐξέλαβον τὴν ἐν τῇ ἰδίᾳ ἑαυτῶν νήσῳ ὑποταγὴν εἰς τοὺς πρώην ὑπηκόους των, ἠνώθησαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ περιήγαγον εἰς γελοίαν θέσιν τὴν κυβέρνησιν, ἔχουσαν ἐξ μόνον ψήφους ἐν τῇ Βουλῇ καὶ διεξάγουσαν ἢ ἀξιοῦσαν νὰ διεξαγάγῃ τὰς δημοσίας ὑποθέσεις ἐναντίον ἀνενδότου δωδεκαμελοῦς ἀντιπολιτεύσεως.

Ἀλλ' ὁ σπουδαιότατος παράγων τῆς ἐνεστώσης τύχης τῆς Κύπρου εἶναι ὁ ἐσφαλμένως καλούμενος «τουρκικὸς φόρος». Τὸ οἰκονομικὸν τοῦτο ζήτημα, ἀκανθῶδες καὶ ἐκ πάσης ἀπόψεως ἀπαίσιον κατὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς συμβάσεως τοῦ 1878, ὡς ὑπεδείξαμεν εὐθὺς τότε, ἐγένετο ἔκτοτε ἀκανθωδέστερον καὶ πολυπλοκώτερον, ἢ ὅσον ἐροβοῦντο καὶ οἱ δυσμενέστεροι τῶν κριτῶν, διὰ τῆς μοχθηρᾶς πολιτικῆς τῶν εἰσπραττόντων, καὶ τῆς αἰσχρᾶς διαγωγῆς τῶν καταβαλλόντων τὰ χρήματα. Ὡς τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα, καὶ τὸ ζήτημα τοῦ κυπριακοῦ φόρου κατήντησεν ἓν ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ὑποτίθεται ὅτι εὖ ἠγμένος Ἄγγλος εἶνε ἀδύνατον νὰ κατανοήσῃ. Περίεργοι ἄνθρωποι ἀπευθύνουσιν ἐνίοτε ἐρωτήσεις. Ἀλλ' αἱ ἐπίσημοι ἐξηγήσεις, αἱ παρεχόμεναι διὰ τῶν Κυανῶν Βίβλων ἢ προφορικῶς ἐν τῇ Βουλῇ, εἶνε ἐπίτηδες ὑπελελογισμέναι οὕτως, ὥστε νὰ διαρωτίζηται μὲν ὅσῳ τὸ δυνατὸν ὀλιγώτερον τὸ θέμα, ν' ἀπορεύγηται ὅμως πᾶσα ἀποκάλυπτος ψευδολογία. Ὁ δὲ λόγος εὐνόητος. Καὶ ὁ τὰ μάλιστα πεπωρωμένην ἔχων τὴν συνείδησιν ὑφυπουργὸς ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἀλήθεια ἐλαχίστην θὰ περιποίει τιμὴν τῇ χώρᾳ, παραδέχεται δ' ὀρθῶς ὅτι ὀλίγιστοι Ἄγγλοι θὰ ἔχωσι τὴν ὑπομονὴν νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς πο-

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891

λύπλοκον οἰκονομικὸν ζήτημα, χάριν εὐαρίθμων καὶ φιλησύχων ὀθωμανῶν, κατοικούντων νῆσον κειμένην ἐγγὺς τῶν παραλίων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὅσῳ ὀλιγώτερα λέγονται λοιπὸν περὶ τοῦ ζητήματος, τόσῳ τὸ καλήτερον! Ἀλλ' ἀξίζει τὸν κόπον ν' ἀρθῇ ὁ ἐπίτηδες ἁπλούμενος πέπλος, τὸ δὲ ζήτημα, εἰλικρινῶς διατυπούμενον, δὲν εἶναι τόσον δυσκατάληπτον, ὅσῳ θὰ ὑπέθετέ τις ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐξηγήσεων.

(ἀκολουθεῖ)

Εφημ: Φωνή της Κύπρου
Ημερ: 24)5 Ιουνίου 1891